

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԱՂՈՔՔԻՆ ԱՆՀՐԱՍԹԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ոչ ոք կրնայ ուրանալ աղօթքին նշանակություն ու անհրաժեշտությունը, նկատի ունենալով Տէրունական պատգամը, որ կ'ըսէ «Պարտ է յամենայն ժամ՝ կալ յաղօթս և մի ձանձրանալ» (Ղուկ. ԺԸ. 1):

Ձանձրոյթը, բազմապիսի հոգերն ու մտատանջութիւնները, շատ անգամ մեզի մոռցնել կուտան աղօթքը:

Սակայն, հակառակ մարդոց առջևը ցցուած արդելքներուն և մտատանջութեանց, աղօթքը ոչ միայն անհրաժեշտութիւն մըն է, այլ նաև անտեղիտալի պէտք մը, զոհացնելու համար մեր հոգեկան ծաւաւը:

Ս. Օգոստինոս ըսած է «Աղօթքը բանալի է որով կը բացուին մեզի համար երկնից դռները: Պարտական ենք անվրէպ պատուել զԱստուած, ամօքել իր բարկութիւնը մեր յանցանքներուն դէմ. պաղատինք իր բարերարութեան, զթութեան և ողորմութեան՝ որպէսզի ընդունինք հոգեւոր և մարմնաւոր շնորհքները, որոնք մեզի պէտք են. և ասոնց ամենուն համար անհրաժեշտ է ամենօրեայ աղօթքը»:

Տէրտուղիանոս կ'ըսէր «Առսկալի է օր մը անցնել առանց աղօթքի»: Լամբնէ, Ֆրանսացի նշանաւոր և հանճարեղ փիլիսոփան ըսած է իրաւամբ «Աղօթքը կը թեթեւցնէ վիշտը, աւելի կը պայծառացնէ ուրախութիւնը: Մեր զժուարթութիւններուն մէջ զօրութիւն կուտայ, անբարոյնի քաղցրութիւն մը, ուրախութեան մէջ երկնային բուրում մը... Թող չնչին ամէն կողմէն և ամէն օր հրացայտ հովեր, քամիներ, թող մարդու հոգւոյն վրայէն անցնին և չորցնեն, աղօթքը երկնային ցօղն է որ կը կենդանացնէ զայն»:

Աղօթքին անհրաժեշտութիւնը ճանչցուած և ընդունուած է բովանդակ մարդկութեան կողմէ, ինչ կրօնքի ալ որ պատկանին անոնք:

Ոչ մէկ աղօթք իր խորքին մէջ այնքան զեղեցիկ, վսեմ և համապարփակ է

որքան «Տէրունական Աղօթք»ը: Այդ աղօթքը որքան իմաստալից նոյնքան և պարզ աղօթք մըն է: «Տէրունական Աղօթք» կը կոչուի, վասնզի՝ մեր Տէրը սորվեցուց իր Առաքեալներուն: Քսան դարերէ ի վեր կը կրկնուի բայց ամենևին չի կորսնցներ իր արժէքը, վասնզի աստուածային է ան և աստուածային ճշմարտութիւններ կը պարունակէ իր մէջ: Աւետարանին մէջ Աւետարան մըն է ան, սիրոյ Աւետարանը, ճշմարտութեան Աւետարանը, պաշտամունքի և աղօթքի Աւետարանը:

Առաքեալները Տիրոջմէն աղօթք մը խնդրեցին և ըսին Անոր «Տէ՛ր, ուստ մեզ յաղօթս կալ, որպէս և Յովհաննէս ուսոյց աշակերտացն իւրոց» (Ղուկ. ԺԱ. 1-2), Յիսուս տեղի տուաւ իր Առաքեալներուն խնդրանքին և սորվեցուց անոնց «Տէրունական Աղօթք»ը, «Հայր մեր»ը:

Մեր հանապազօրեայ գիշերային, առաւօտեան և երեկոյեան պաշտամունքներու ատեն, անով կը սկսինք և անով կը վերջացնենք, «Օրհնեալք եղերուք» կցորդական աղօթք մը կամ աւելի ճիշդ փառաբանական աղօթք մը աւելցնելով անոր վրայ:

Երբայեցիները ունեցած են ուրիշ աղօթքներ իրենց պաշտամունքներու ժամանակ, որոնք կը սկսէին «Աստուած մեր», «Թագաւոր մեր», «Տէր մեր» սկսուածքներով:

Աղօթքը մեր կրօնական կեանքին մէկ անբաժան մասը կը կազմէ: Ամէն ազգ և կրօնք ունեցած է իր աղօթքը և աղօթելու ձևերը:

Աղօթք, Մոմապահութիւն և Ողորմութիւն իրարմէ անբաժանելի բարեպաշտական արարքներ էին Եբրայական կրօնքին մէջ, որոնք անցած են նաև Քրիստոնէութեան մէջ: Աղօթքին ընդունելութեան համար պայման կը նկատուէին Մոմապահութիւնը և Ողորմութիւնը:

Շատ մը քրիստոնեայ ազգեր աղօթքը սահմանած են այլևայլ տեսակետերով և ըմբռնութիւններով: Ս. Գրիգոր Նարեկացին, մեր մեծագոյն աղօթողը և բանաստեղծը այսպէս սահմանած է աղօթքը «Ի խորոց սրտի խօսք ընդ Աստուծոյ»:

Աղօթքին զլիսաւոր նպատակն է պաշտում, հնազանդութիւն, ծառայութիւն, թողութիւն և պաշտպանութիւն:

Աղօթքի ժամանակ, աղօթողը կը ստանայ ուժ, ներշնչում և պաշտպանութիւն: Մարդոս, ի բնէ ուժի մը պէտք ունի և այդ ուժը կուգայ Աստուծոյ, զիմա գրաւելու համար աշխարհային փորձութեանց: Սրտեռանդ աղօթք մը մարդոս կը դադրեցնէ մեղք գործելէ, վասնզի՝ մարդիկ ի բնէ մեղանշական ըլլալով, աղօթքին շնորհիւ կը դադրին մեղք գործելէ և կը դառնան առ Աստուած:

Սաղմոսերգուն իրաւամբ իր Սաղմոսն երէն մէկուն մէջ Աստուծոյ հանդէպ ծափաւ ըլլալը կը յայտնէ «Որպէս փափաքէ եղջերու յաղթերս ջուրց, այնպէս փափաքէ անձն իմ առ Քեզ, Աստուած» (Սաղմ. 148):

Մեր կեանքը անվերջանալի պայքար մըն է: Այդ պայքարին մէջ կոտուելու և յաղթելու համար ներքին ուժի, ներշնչումի և օգնութեան պէտք ունինք: Այդ ներշնչումը և օգնութիւնը մեզի կուգայ աղօթքին միջոցաւ. առանց աղօթքի բան մը չենք կրնար ընել, կը մնանք շուտաւ և մտամոլոր:

Պօղոս Առաքեալ իր Տիմոթէոս աշակերտին ուղղած թուղթին մէջ կ'ըսէ «Աստուած կ'ուզէ որ բոլոր մարդիկ փրկուին» (Ա. Տիմ. Բ. 4): Սակայն «բոլոր մարդիկ» փրկուելու համար գերազանց ուժի մը պէտք ունին. այդ միակ զօրութիւնը որ մարդոս փրկութեան տապանին կ'առաջնորդէ՝ աղօթքն է: Ողորմութիւնը բոլորին տրուած աստուածային շնորհք մըն է: Մեղքը տիեզերական է, ուշ կամ կանուխ անոր կը յաջորդէ տառապանքը «Ձայր մեղաւոր չարիք իւր որսացեն ի կորուստ» կ'ըսէ Սաղմոսերգուն: Մարդիկ յաճախ մեղք գործելու միտում ցոյց կուտան, ինչպէս որ այս պարագան յիշատակուած կը զըտենք Մենդոց գրքին մէջ ալ «Զի միտք մարդոյ հաստատեալ են ի խնամա չարի ի մանկութենէ իւրմէ» (Ը. 21):

Սակայն Աստուած կը պատժէ մեղաւորը ու այս պատիժը կը տրուի մեղաւորին փրկութիւնը և դարձը ապահովելու համար միայն:

Անհեթեթ է ըսել թէ՝ աղօթքը կրնայ փոխել բնութեան օրէնքները: Աղօթքը բնութեան օրէնքները ալակերպելու համար չլինուած աղերս մը չէ ըստ ինքեան: Աստուծոյ հետ խօսելու լեզու մըն է ան,

ինչպէս նաև Աստուծոյ հետ յարաբերութեան մէջ մտնելու հոգեկան վիճակ մը՝ հաւատացեալին համար: Երբ մարդիկ մաքուր սրտով կ'աղօթեն, ջերմեռանդ հաւատքով Աստուծոյ դուրսը կը հայցեն, երբ Աստուծոյ կամքին կ'ենթարկուին, այդ ժամանակ Աստուած որ բնութեան օրէնքներուն տէրն է, Ինքը միայն զիտէ թէ ինչ պէտք է ընել Իր զաւակներուն և Իր սիրելիներուն:

Աղօթքին նպատակն է արթուն ըլլալ և փորձութեան մէջ չիյնալ: «Տէրունական Աղօթք»-ին մէջ շեշտուած է փորձութեան պարագան «Եւ մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն»: Փորձութեան մէջ չիյնալու համար պէտք է սանձել կիրքերը, յոռի ունակութիւնները և ասոնք զիւրին բաներ չեն ըստ ինքեան: Մեր Տէրը բանիցս շեշտած է աղօթքին անհրաժեշտութիւնը ըսելով «Ձգոյճ կեցէք, արթուն մնացէք և աղօթք ըրէք, վասնզի չէք զիտեր ատենը երբ է» (Մարկ. ԺԳ. 33):

Ս. Գիրքը լեցուն է օրինակներով ցոյց տալու համար աղօթքին անհրաժեշտութիւնը: Մովսէս լեւան վրայ կ'աղօթէր և աղօթելու ատեն երբայեցիք կը յաղթին Ամադէկացոց: Յեսու աղօթքով Յորդանան գետը երկուքի բաժնեց, ուրկէ անցան Իսրայելացիները. աղօթքով ինկան Երկքովի պարիսպները: Դաւիթ աղօթքով յաղթեց Դողիաթին և ներում գտաւ Աստուծոյ իր զղջումովը: Եղիա մարգարէն երբ աղօթեց, Սամարացոց զաշտերը անձրևներով ոռոգուեցան և կանաչցան: Եղեկիէլ մարգարէն աղօթքով Ոգիաթագաւորին կեանքը երկարեց: Դանիէլ մարգարէն աղօթքով յաղթեց իր զրպարտիչներուն: Վերջապէս, աղօթքը հոգևոր և մարմնաւոր շնորհքներ կուտայ հաւատացեալներուն:

Յիսուս, Աստուծոյ երթալու նեղ դրան ճամբան կը բանայ քրիստոնեաներու առջև: Պաշտամունք և աղօթք երկու եզրերն են որ կը տանին հաւատացեալները աստուծոյ պաշտութեան իրական և մեծ խորհուրդին: Երկնքի դրան ոսկի բանալին հաւատացեալներուն ջերմեռանդ և սրտազին աղօթքն է:

ՊԱՐԳԵԻ ՎՐԴ. ՎՐԹԱՆԷՍԵԱՆ